

13 april 2017

Jesu lidande som sångspel

Varifrån kommer inspiration? Hur kan man förklara konstnärligt skapande? Alla har vi nog funderat över dessa frågor, men varken vi eller några andra har några tillfredställande svar. Själsdjupen är liksom de stora havsdjupen ofullständigt kända och outgrundliga. Frågorna dök upp igen hos mig i januari 2015, när min gode vän, överstelöjtnant Sven Sandblom, sände mig sitt körverk ”Compassion”.

Sången hördes i drömmen

Dess tillkomsthistoria är nämligen mycket förbryllande. Sven Sandblom (född 1925) började sjunga redan vid mitten av 1930-talet i Uppsala domkyrkas gosskör. I hans

Jesus på korset.

minnesgömmor finns med andra ord otaliga melodier och sångtexter. Hans upplevelse från 2013 går dock utanpå allt vad han tidigare hade varit med om. I drömmen hörde han en kort körsång om Jesu lidande på korset. Han vaknade upp och kunde upprepa de tretton takterna, så att text och melodi stannade kvar i hans minne. Därefter somnade han på nytt. På morgonen kom han ihåg text och melodi. Då komponerade han resten av föreliggande sång.

Pilatus visar upp den lidande Jesus för folket.

Från förtvivlan till acceptans

Han skall själv få berätta vidare. Sven Sandblom har ordet: Natten till den 12 mars 2013 blev jag i sömnen medveten om den dröm, jag just då hade. Jag drömde/hörde klart och tydligt en kort sakral körsång med text på engelska (!) och i bluestakt. Jag kunde memorera sången. Den inspirerade mig att komponera här föreliggande körverk av vilket den drömda delen är de tretton första takterna. Jag behöll engelsk text. Min

Min

sång uttrycker stark medkänsla med Jesus i hans lidande på korset och under rättegången. Den uttrycker även hur starkt förbryllande hans slutord enligt Matteus och Markus är: ”Min Gud! Varför har du övergivit mig?”

Detta ser jag som ett trauma och det följs i min sångtext av Jesu acceptans och överlämning enligt Johannes respektive Lukas.

Därmed har jag återgivit de varianter av Jesu sista ord som förs vidare i evangelierna. Förändringen från förtvivlan till acceptans markerar jag genom att framföra de sista takterna i durtonart. Jag har valt sluttonerna i psalmen "Härlig är jorden". Jag gör det även som en hyllning till dödens motsats – till livet.

Jag har sjungit i hela mitt liv. Under fem år vid 1930-talets mitt sjöng jag i Uppsala Domkyrkas gosskör. Alltsedan 1960-talet är jag körsångare – mans- respektive kyrkokörer.

Nu sjunger jag "på sista versen" och det i den fristående kyrkosångkören Chorus Ena under ledning av kantor Lena Westberg.

Den kören tillägnar jag min sång Compassion.

Olika ord betonas

Detta skrev Sven Sandblom i augusti 2013. Den engelska texten finns med på notbladen, men han har även översatt den engelska texten till svenska. Översättningen är anpassad till sångens rytm. Som synes lägger Sandblom störst vikt vid orden: "Min Gud! Varför övergav du mig?" De upprepas fyra gånger med betoning ena gången på "Varför", andra gången på "övergav", tredje gången på "du" och fjärde gången på "mig". Så här lyder översättningen:

Sångtexten på svenska

Korsfäst! Korsfäst! Korsfäst! Korsfäst!
Jag kan känna smärtan från spiken i din hand
och från sår av törnekronans tagg.
Jag kan känna ångesten vid mobbens råa skri:
"Korsfäst! Korsfäst! Korsfäst honom!

Djupt i våra hjärtan vi lider med dig.
Ångrar och fördömer, men ber:
"O Gud! Förlåt oss, vi insåg inte då,
det brott vi den da'n begick."

Förbryllade vi nu lyssnar till Hans Ord:
"Min Gud! VARFÖR övergav du mig nu?
Min Gud! Varför ÖVERGAV du mig?
Min Gud! Övergav DU mig?
Min Gud! Varför övergav du MIG?"

Lyssna till hans sista ord – till hans slutord:
”Det är fullkomnat nu!
Fader! Min Fader!
I Dig skall jag nu finna ro.

Vi alla dödade Jesus

Att döma av inledningen har sången uppstått ur stark inlevelse i Jesu lidande. Som bekant kan sådan inlevelse leda till stigmatisering. Den innebär att Jesu sårmärken genom inlevelsen återfinns på den stigmatiserades kropp. Så vitt jag vet finns ännu inte någon bevisad förklaring för denna företeelse. Under tidernas lopp har många skylldt det judiska folket eller åtminstone överstepräster för Jesu död. För Sandblom har vi (han och alla andra) skulden för Jesu pina och död. Hans åsikt är en insikt, en världsvis och rättvis dom. Människorna dödade Jesus, och vi är alla människor. En ärlig sanningssägare, som inte tystnar och inte tar hänsyn, råkar illa ut i alla samhällen. Därför kan vi säga, att vi dödade Jesus. Sandblom har också förslag hur sången skall framföras:

Sven Sandblom.

Förslag till agerande vid framförande av sången

Detta förutsätter att kören kan sjunga sången utan noter!

Starten

Kören är samlad stämvis i klunga, vända mot varandra. Sångledaren står i de fyra klungornas centrum och ger ton. En mansröst, helst gudstjänstledande präst, utropar från predikstolen: ”Vad ska jag då göra med den Jesus ni kallar Messias?”

Frågan utlöser stämvis ”babbel” under cirka tio sekunder (i den ton som givits). Basarna ”slås in” och övriga ”hakar på” – Crucify! Kören samlas långsamt under takt 1-8 till köruppställning.

Slutet

Under takt 39 böjer körmedlemmarna sina huvuden mot golvet. Under takt 41 lägger de händerna över hjärtat. Under takt 43 höjs huvudena uppåt ”mot himmelen” och armarna fälls ner till cirka 20o från kroppen med handflatorna framåt i en öppen gest symboliserande överlämning.

Tryckta noter och tryckt text

Sången har ännu inte blivit inspelad, men Sandblom har låtit ge ut den: Compassion: Suffering, Acceptance, Commitment. Text och musik: Sven Sandblom (2013-08-14). Det skulle vara intressant att se den uppföras och höra denna sång. Texten väcker läsarens intresse. Långfredagen 2016 uppfördes sångspelet i Sparrsätra kyrka. Långfredagen 2017 kommer det att återuppföras där. Utvecklingen tycks alltså vara på gång.

Lars Gahrn